

ŞA‘RÂVÎ TEFSİRİNDE İ‘CAZ VE BELÂGAT

Zeynep DEMİRYORGAN

© Copyright 2026

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığının bandrolü ile satılmaktadır.

**Bu kitap Prof. Dr. Nasrullah HACİMÜFTÜOĞLU danışmanlığında Zeynep DEMİRORGAN tarafından hazırlanmış Şa'râvî Tefsirinde Belâgat İlmî ve Kur'an'ın İcazî isimli doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN 978-625-362-062-2	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Şa'râvî Tefsirinde İ'caz ve Belâgat	Yayıncı Sertifika No 47518
Editör Prof. Dr. Nasrullah HACİMÜFTÜOĞLU ORCID iD: 0009-0005-5362-9165	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Yazar Zeynep DEMİRORGAN ORCID iD: 0000-0003-0674-0790	Bisac Code REL037060
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	DOI 10.37609/akya.4186

Kütüphane Kimlik Kartı
Demiryorgan, Zeynep.
Şa'râvî Tefsirinde İ'caz ve Belâgat / Zeynep Demiryorgan;
ed. Nasrullah Hacımüftüoğlu.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.
211 s. ; 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253620622

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında, konu seçiminden çalışmanın sonlandırılmasına kadar engin bilgi ve tecrübeleriyle bana yön veren, her anlamda desteklerini esirgemeyen, bilimsel tenkit ve tavsiyeleriyle ufkumu açan, yetersiz hissettiğim her anda bana azim ve cesaret veren çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Nasrullah HACİMÜFTÜOĞLU'na sonsuz şükranlarımı ve minnettarlığımı arz ederim.

Çalışmamı tüm yönleriyle değerlendiren ve son şekline kavuşmasında büyük emeği olan jüri üyesi hocalarım Doç. Dr. Tevhit BAKAN¹ ve Dr. Öğr. Üyesi Fatih KAYA'ya emek ve yardımları için şükranlarımı arz ederim.

Çalışmamı değerli vakitlerini ayırarak okuyan, değerlendiren ve daha iyi bir seviyeye gelmesine vesile olan değerli jüri üyesi hocalarım Prof. Dr. Mehmet DAĞ ve Doç. Dr. Ali YILMAZ'a şükranlarımı sunarım.

Doktora süreci boyunca manevi anlamda yanımda olan, zaman zaman görüş ve inayetlerine başvurduğum değerli meslektaşlarım ve dostlarıma teşekkür ederim.

Meslekî yoğunluğuna rağmen beni yalnız bırakmayan, bana moral ve motivasyon kaynağı olan, her anlamda bana cesaret ve destek veren değerli eşim Hüseyin DEMİRYORGAN'a teşekkür ederim.

Bayburt 2026

---

¹ Çalışma yapıldığı sırada hayatta olan ancak basım aşamasında Rahmet-i Rahman'a kavuşan çok değerli Tevhit hocama Allah'tan gani gani rahmet diliyorum.

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

b.	: bin, ibn / ođlu
c.	: cilt
cc.	: Celle Celâluhu
h.	: hicrî
Hz.	: Hazreti
ö.	: ölüm tarihi
ra.	: Radıyallahu anh
s.	: sayfa
sav.	: Sallallahu aleyhi vesellem
TDV.	: Türkiye Diyanet Vakfı
thk.	: tahkik
ts.	: Tarihsiz
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diđerleri
y.y.	: Yayıncı yok

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ	v
GİRİŞ	1
I. Araştırmanın Konusu ve Önemi	1
II. Araştırmanın Kaynakları	2
BÖLÜM 1	
ŞA'RÂVÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ İLE İ'CAZ VE BELÂGAT KAVRAMLARININ TEMELLENDİRİLMESİ	5
1.1. Şa'râvî'nin Hayatı	5
1.1.2. Doğumu ve Yetişmesi	5
1.1.3. Hocaları ve Talebeleri	6
1.1.4. Görevleri, Ödülleri ve Konferansları	7
1.1.5. Eserleri	9
1.1.6. İlim Dünyasındaki Yeri	13
1.2. İ'caz ve Belagat Kavramları	14
1.2.1. İ'caz ve Mucize'nin Tanımı	15
1.2.2. İ'caz ve Mucizenin Çeşitleri	20
1.2.2.1. İ'cazın Türleri	20
1.2.2.2. Mucize Çeşitleri	23
1.2.3. İ'cazu'l Kur'an/Kur'an'ın Mucizeliği	25
1.2.4. Kur'an'ın İ'cazı Hakkındaki Mu'tezili Çalışmalar	26
1.2.5. Kur'an'ın İ'cazı Hakkında Ehli Sünnet Çalışmaları	32
1.2.6. Kur'an Mucizesi ve Diğer Mucizeler Arasında Mukayese	37
1.3. Belagat ve Belagat Bağlamında İ'caz	41
1.3.1. Belagatın Sözlük ve Terim Anlamları	41
1.3.2. Kur'an'ın Belagat Yönünden İ'cazı	45

BÖLÜM 2

ŞA‘RÂVÎ TEFSİRİNDE KUR‘AN‘IN İ‘CAZI.....	49
2.1. Kur‘an‘da Edatların Kullanımındaki İ‘caz	51
2.1.1. Huruf-u Mukatta‘adaki Derinlik.....	52
2.1.2. ‘Fî’ (في) Harf-i Cerinin Kullanımı	56
2.1.3. Te‘kit Anlamı Veren Harflerin Kullanımı	59
2.1.4. Te‘kit Anlamı Veren ‘huve’nin (هُوَ) Kullanımı.....	62
2.1.5. Atıf Harflerindeki İncelik	65
2.1.6. İsm-i Mevsulün Kullanımındaki İncelik	66
2.2. Kelimelerdeki Farklılıklarda Bulunan İ‘caz	68
2.2.1. Doğu ve Batı Sözcüklerinin Kullanımındaki Farklar	69
2.2.2. Su İçirme Anlamı Veren ‘Sekâ’ (سَقَى) ve ‘Eskâ’ (أَسْقَى) Sözcükleri Arasındaki Fark	74
2.2.3. Bilmek ve Akletmek Sözcükleri Arasındaki Fark	76
2.2.4. Rızık Verme Hususunda Kelimeler Arası Yapılan Takdim-Tehir.....	79
2.2.5. Kötülük İşlemek ve Nefse Zulmetmek İfadeleri Arasındaki Fark.....	81
2.2.6. Karanlıklar ve Aydınlık Sözcüklerinin Kullanım İnceliği.....	84
2.2.7. Ölmek ve Öldürülmek Sözcükleri Arasındaki Anlam Farkı...86	
2.2.8. Kelime Tekrarlarındaki İ‘caz.....	89
2.3. Kur‘an‘da Çelişkili Gibi Görünen İfadelerdeki İ‘caz.....	91
2.3.1. Göklerin ve Yerin Yaratılması	91
2.3.2. Sevmek ve İyilik Etmek	94
2.3.3. Anne Babaya İhsanda Bulunmak.....	96
2.3.4. Allah‘ın Emrinin Gelmesi Hususu.....	98
2.3.5. Fil Suresindeki ‘görme’ Kelimesi.....	102
2.3.6. Münafıkların Şهادeti ve Tekzip Edilmeleri.....	106
2.3.7. İnsanın Sorguya Çekilmesi	107
2.3.8. Kişinin Başkasının Günahını Yüklenmesi.....	109
2.3.9. Hz. Peygamberin (sav) Doğru Yola İletmesi	111

2.3.10. Allah'tan Sakınma Ateşten Sakınma	114
2.3.11. Şiddetli ve Merhametli Olmak.....	115
2.3.12. Kafirlerin Durumu	117
2.3.13. Allah'ın Günahları Affetme Meselesi.....	122
2.4. Şa'râvî'nin Tefsirindeki Belagat Uygulamaları	124
2.4.1. Meânî İlmiyle Alakalı Olan Uygulamalar	124
2.4.1.1. Fasl ve Vasl.....	125
2.4.1.2. İltifat	126
2.4.1.3. Kasr	128
2.4.1.4. İcaz, İtnab ve Müsâvât	130
2.4.2. Beyân İlmiyle Alakalı Olan Uygulamalar	132
2.4.2.1. Teşbih	132
2.4.2.2. İsti'âre.....	135
2.4.2.3. Kinaye	137
2.4.3. Bedi' İlmiyle Alakalı Olan Uygulamalar.....	138
2.4.3.1. Cinas.....	138
2.4.3.2. Leff-ü Neşr	140

BÖLÜM 3

ŞA'RÂVÎ TEFSİRİNDE GAYBÎ VE İLMÎ İ'CAZ.....	141
3.1. Şa'râvî Tefsirinde Gaybî İ'caz	141
3.1.1. İleriye Dönük Haberin Olduğu Gibi Ortaya Çıkması.....	146
3.1.2. Kişinin Ahiretteki Akibeti.....	148
3.1.3. Rumların Yenilgiden Sonra Galip Gelmeleri.....	152
3.1.4. Kiblenin Değişmesi	153
3.1.5. Münafıkların Durumu.....	156
3.1.6. Kur'an Kıssaları	158
3.2. Şa'râvî Tefsirinde İlmî İ'câz	159
3.2.1. Yerin Yayılması.....	163
3.2.2. Gece ve Gündüzün Birbirini Geçmemesi	166
3.2.3. Dağların Dönmesi.....	168

3.2.4. Anne Karnındaki Ceninin Durumu.....	171
3.2.5. İnsan Vücutu.....	173
3.2.6. Deri ve Duyarlılık.....	179
3.2.7. Rahimlerde Olanı Bilmesi	185
SONUÇ	191
KAYNAKÇA	197

KAYNAKÇA

- Abduh, Muhammed. *Tefsîru cüz'i 'amme*. Mısır: Şeriketü Müsahametü Mısıriyye, 1341.
- Abdübâsit Muhammed Emin, *el-İmam eş-Şa'râvî ve Cuhûduhu fi'd-difâ'i 'ani'l-İslam*. y.y., Dâru'l-Cumhuriyye, 2011.
- Abdullah b. Abbas, *Tenvîrû'l-mikbâs min tefsîri İbn Abbas*, thk. Mecdüddin Ebu Tahir Muhammed b. Yakub el Fîrûzâbâdî. Beyrut: Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1432.
- Ahfeş el-Evsat, Ebu'l-Hasan el-Mecaşî bi'l-velâi el-Belhî el-Basrî. *Meâni'l-Kur'an li'l-Ahfeş*, thk. Dr. Hüda Mahmud Kıraat. Kahire: Mektebetü'l-Hancî 1990/1411.
- Ahmed b. Hanbel. *Müsnedu'l-imâm Ahmed b. Hanbel*. thk. Şuayb Arnaût vd. y.y., Müessesetü'r-Risâle, 2001/1421.
- Âlûsî, Şihâbüddin Mahmud b. Abdullah el Hüseyinî. *Ruhu'l-meânî fi tefsîri'l-Kur'ani'l-azîm ve's-seb'ü'l-mesâni*, thk. Ali Abdülbârî Atıyye. 16 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1415.
- Bakıllânî, Ebubekir Muhammed b. Tayyib. *I'cazu'l-Kur'an*, thk. es-Seyyid Ahmed Sakar. Mısır: Daru'l-Meârif, 1997.
- Bakıllânî, Kâdı Ebu Bekr Muhammed b. Tayyib. *I'cazu'l-Kur'an*, thk. Ebu Abdurrahman Salâh b. Muhammed b. Uveyda. Beyrut, Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1971.
- Begavî, Muhyi's-Sünne Ebu Muhammed el-Hüseyin b. Mesud. *Me'âlimü't-tenzil fi tefsîri'l-Kur'an*. thk. Muhammed Abdullah en-Nemir vd. y.y., Dâru Taybe 1417/1997.
- Begavî, Muhyi's-sünne, Ebu Muhammed el-Hüseyin b. Mes'ud b. Muhammed b. el-Ferra eş-Şafîî. *Me'âlimü't-tenzil fi tefsîri'l-Kur'an*. thk. Abdurrezzak el-Mehdî. Beyrut: Dâru İhyai't-Turâsî'l-Arabî, 1420.
- Beydâvî, Nasirüddin Ebu Said Abdullah b. Ömer b. Muhammed eş-Şirâzî. *Envârü't-tenzil ve esrârü't-te'vîl*. thk. Muhammed Abdurrahman Maraşlı. Beyrut: Daru İhyait'Turâsî'l-Arabî, 1418.
- Beyhakî, Ahmed b. Hüseyin b. Ali b. Musa el-Hüsrev Cirdî el-Horasânî Ebu Bekr. *Şu'abü'l-İman*, thk. Abdülalî Abdulhalim Hâmid. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1423/2003.
- Beyhakî, Ebu Bekir Ahmed b. el-Hüseyin b. Ali b. Musa. *el-Kazâ ve'l-kader*, thk. Muhammed b. Abdullah Âli Âmir, Riyad: Mektebetü'l-Übeykân, 1421/2000.
- Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî. *Sahîhu'l-Buhârî*, thk. komisyon. Mısır: Matbaatü'l-Kübrâ el-Emîriyye, 1311.

- Cahız, Amr b. Bahr b. Mahbub el-Kinanî bi'l-velâî, el-Leysî, Ebu Osman. *el-Beyan ve't-tebyîn*. Beyrut, Daru Mektebeti'l-Hilâl, 1423.
- Cahız, *er-Resâilü'l-edebyyye*, Beyrut, Dâru Mektebeti'l-Hilâl, 1423 h.
- Cessâs, İmam Ebu Bekir Ahmet b. Ali er-Razî. *Ahkâmü'l-Kur'an*, thk. Muhammed es-Sadık el-Kamhâvî. 5 cilt. Lübnan, Dâru İhyâit-Turâsî'l-Arabî. 1992/1412.
- Cevâd Muğniyye, Muhammed. *et-Tefsîru'l-kâşif*. Beyrut, Dâru'l-envâr, ts.
- Cezairî, Cabir b. Musa b. Abdülkadir b. Cabir Ebubekir. *Eyserü't-tefâsîr li kelâmi'l-aliyyi'l-kebîr*. Suudi Arabistan: Mektebetü'l-Ulûm ve'l-Hikme, 1424/2003.
- Cürcânî, Abdulkahir b. Abdurrahman Muhammed. *Delâilü'l-i'câz fi ilmi'l-meânî*. thk. Dr Abdülhamit Hindâvî. Beyrut: Daru'l-Kütübî'l-İlmiyye 1437/2016.
- Cürcânî, Allâme Ali b. Muhammed es-Seyyid eş-Şerîf. *Mu'cemu't-Ta'rifât*, thk. Muhammed Sıddık el-Minşâvî. Kahire, Dâru'l-Fazîle, ts.
- Cüveynî, İmamü'l Haremeyn Ebu'l- Mealî Abdülmelik b. Abdullah b. Yusuf. *Lumau'l-Edille*. thk. Fevkiye Hüseyin Mahmud. Mısır: Daru'l-Müesseseti'l-Misriyye, 1965.
- Dikici, Recep. "Hafacî, İbn Sinan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 09.09.2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/hafaci-ibn-sinan>
- Diyanet İşleri Meali (Yeni), Erişim 26 Şubat 2020. <https://www.kuranvemeali.com/>
- Durmuş, İsmail. "İbn ebü'l-İsba". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 09.11.2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-ebul-isba>
- Ebu Zehra, Muhammed b. Ahmed b. Mustafa b. Ahmed. *Zehratü't-tefâsîr*, yy: Daru'l-Fikri'l-Arabî, ts.
- Ebu's-Suud, el-İmâdi Muhammed b. Muhammed b. Mustafa, *İrşâdü'l-akli's-selîm*. Beyrüt: Dâru İhyâit'Turâsî'l-Arabî, ts.
- Esedâbâdi, Kâdi Abdulcebbar b. Ahmed b. Abdulcebbar el-Hemedânî. *Tesbitü delâilü'n-nübüvve*. Kahire: Dâru'l-Mustafâ, ts.
- Fayda, Mustafa. "Velid b. Muğire", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 05.04.2021. <https://islamansiklopedisi.org.tr/velid-b-mugire>
- Ferra, Ebu Zekeriyya Yahya b. Ziyad b. Abdullah b. Manzur ed-Deylemî. *Meâni'l-Kur'an li'l-Ferra*. thk. Ahmed Yusuf Necati, Muhammed Ali Neccar. Mısır: Daru'l-Misriyye, 2010.
- Firüzâbâdi, Mecdüddin Ebu Tahir Muhammed b. Yakup. *Kamusu'l-muhît*. thk. Mektebu Tahkiki't-Turas fi müesseseti'r-risale. Beyrut, Müessesetü'r-Risale, 146/2005.
- Hacımüftüoğlu, Nasrullah. Kelamcılar ve İslam Felsefecilerinin Belagat ve İ'caz İlminin Gelişmesinde Rollerini, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1/9. (1990) 215-237.
- Hacımüftüoğlu, Nasrullah. *İ'caz ve Belagat Deyimleri*. Erzurum: Ekev, 2001.
- Hacımüftüoğlu, Nasrullah. "Beyân", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (Erişim: 02.10.2022) <https://islamansiklopedisi.org.tr/beyan--edebyyat>

- Hafâcî, Ebu Muhammed Abdullah b. Muhammed b. Said b. Sinan. *Sırru'l-fesâha*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1402/1982.
- Haşimî ,Ahmed b. İbrahim b. Mustafa. *Cevâhirü'l-belâga fi ilmi'l-me'anî ve beyân ve'l-bedî*, thk. Yusuf es-Sumeylî. Beyrut: Mektebetü'l-Asriyye, ts.
- Hudayr, Abdülkerim b. Abdullah b. Abdurrahman b. Hamd. *Şerhu mukaddime-ti 'l-tefsîri 'n-nukâyah li ş-Suyûtî*. y.y., ts.
- İbn 'Âşûr, Muhammed et-Tahir b. Muhammed b. Muhammed b. et-Tahir et-Tûnusî. *et-Tahrîr ve 'l-tenvîr*. Tunus: ed-Dâru't-Tunusiyyetu li'n-Neşri, 1984.
- İbn Manzûr, Muhammed b. Mükerrrem b. Ali Ebu'l Fazl Cemaleddin, *Lisânü'l-Arab*. Beyrut: Daru Sâdır.
- İbn Sa'd, Ebu Abdullah Muhammed. *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, thk. Muhammed Abdulkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1410/1990.
- İsfahânî, Ebu'l- Kasım el-Hüseyn er-Râgıp. *Tefsîru'r-Râgıp el-İsfahânî*, thk. Dr. Muhammed Abdulaziz Besyûnî, y.y., Külliyyetü'l-Âdâb, ts.
- İsfahanî, Ebu'l- Kasım el-Hüseyn er-Râgıp. *el-Müfredat fi Garibi'l Kur'an*. thk. Muhammed Seyyid Geylanî. Beyrut: Daru'l-Ma'rife, ts.
- İsfahânî, Râgıp. *Müfredâtü elfazi'l-Kur'an*, thk. Safvan Adnan Davudî. Dımaşk, Daru'l-Kalem, 1430/2009.
- Kazvînî, Muhammed b. Abdurrahman b. Ömer Ebu'l-Me'âli Celaledin. *el-İzâh fi ulûmi'l-belâga*, thk. Muhammed Abdülmün'im el-Hafâcî. Beyrut: Daru'l-Ceyl, ts.
- Kılıç, Hulusi. "Belâgat", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 02.11.2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/belagat>
- Kurtubî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed b. Ebi Bekir b. Ferh el-Ensârî, el Hazrecî, Şemsüddin. *el-Câmi'u li ahkâmi'l-Kur'an*. thk. Ahmet Berduî ve İbrahim İtfeyyîş. Kahire: Dâru'l-Kütübi'l-Mısıriyye, 1964/1384.
- Mansur Kâfî, "Şeyh Muhammed Mütevellî eş-Şa'râvî ve menhecuhu fi't-tefsir." *Mecelletu külliyyeti'l-'ulûmu'l-İslâmiyye*, 6/12.
- Maturidî, Muhammed b. Muhammed b. Mahmud Ebu Mansûr. *Te'vilâtu ehli's-sünne*. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1426/2005.
- Maverdî, Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed b. Muhammed b. Habîb el-Basrî, el Bağdâdî. *en-Nüketu ve'l-'uyûn*. thk. Seyyid b. Abdülmaksud b. Abdurrahîm. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.
- Mekkî, Ebu Muhammed b. Ebi Talib, *el-Hidâye ilâ bulugi'n-nihaye fi ilmi'l-meânî'l-Kur'an ve tefsîrihi ve ahkâmîhi ve cümelin min finûni ulûmih*. thk. Şahid el-Büşeyhî. yy. Mecmûatü Buhûsi'l-Kitâbi ve's-Sünne, 1429/2008.
- Merağî, Ahmet b. Mustafa. *Tefsîru'l-Merağî*. Mısır: Şeriketü Mektebeti ve Matbaati Mustafa el-Babî el Halebî, 1365/1946.
- Muğniyye, Muhammed Cevâd. *et-Tefsîru'l-Kâşif*. y.y. Dâru'l-Envâr, ts.
- Muhammed Mahluf, Hasaneyn. *Safvetü'l-beyân li meânî'l-Kur'an*, Birleşik Arap Emirlikleri: ts.
- Mukâtil b. Süleyman, Ebu'l Hasan b. Beşir el-Ezdi el-Belhî. *Tefsîru Mukâtil b. Süleyman*. thk. Abdullah Mahmud Şehhâte. Beyrut: Daru İhyai't-Turas, 1423.

- Neccâr, Zağlûl Râgıp Muhammed. *el-Ard fi'l-Kur'âni'l-Kerîm*. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 1426/2005.
- Neccâr, Zağlûl Râgıp Muhammed. *Medhal ilâ dirâseti'l-i'câz'il-ilmî fi'l-Kur'an'i'l-Kerîm ve ş-sünneti'n-nebeviyyeti'l-mutahhera*. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 1430/2009.
- Nevfel, Abdurrezzak. *el- İ'câz'ul-adediyyi li'l-Kur'an'il-Kerîm*. Beyrut: Daru'l-Kitâbi'l-Arabî, 1987/1407.
- Râzî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ömer b. Hasan b. Hüseyin et-Teymî Fahrudin. *Mefâtihu'l-gayb*. Beyrut: Dâru İhyai't-Turâsi'l Arabî, 1420.
- Razî, Fahrudin Muhammed b. Ömer b. el- Hüseyin, *Nihâyetü'l-icâz fi dirâyeti'l-i'câz*, thk. Nasrullah Hacımüftüoğlu. Beyrut: Dâru Sâdir 1424/2004.
- Reşid Rıza, Muhammed Reşid b. Ali Rıza b. Muhammed Şemsüddin b. Muhammed Bahaüddin b. Molla Ali Halifetü'l-Kalemûni el-Hüseynî, *Tefsîru Kur'an'i'l-hakîm/ Tefsîru'l-menâr*. Mısır: Hey'etü'l-Mısriyyeti'l-Âmmeti li'l-Kitâb, 1990.
- Rummânî, Ebu'l-Hasan Ali b. İsa vd. *Selâse Resâil fi İ'cazi'l- Kur'an*. Kahire: Daru'l-Mearif, 1119.
- Sa'lebî, Ahmed b. Muhammed b. İbrahim, *el-Keşf ve'l-beyân 'an tefsiri'l-Kur'ân*, thk. İmam Ebu Muhammed b. Âşûr. Beyrut: Daru İhyai't-Turâsi'l-Arabî, 1422/2002.
- Said Ebu'l-Ayneyn, *Şa'râvî Ene min sülâleti ehli'l-beyt*. y.y. ts.
- Sekkâkî, Yûsuf b. Ebi Bekr b. Muhammed b. Ali. *Miftâhu'l-'ulûm*, thk. Nuaym Zarzûr. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1407/1987.
- Sekkâkî, Yûsuf b. Ebi Bekr b. Muhammed b. Ali. *Miftâhu'l-'ulûm*. thk. Nuaym Zarzûr. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1407/1987.
- Semerkandî, Ebu'l-Leys Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrahim. *Bahru'l-'ulûm*. yy.1431.
- Suyûtî, Ebu'l-Fazl Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekr. *Mu'tereku'l-Akrân fi i'câzi'l-Kur'an*, thk. Ali Muhammed el-Becâvî. yy, Dâru'l-Fikri'l-Arabî, ts.
- Suyûtî, *ed-Dürrü'l-Mensûr fi't-tefsiri bi'l-me'sûr*. 8 cilt. Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.
- Şa'râvî, Muhammed Mütevellî. *Tefsiru's-Şa'râvî*, 26 cilt. Mısır: Ahbâru'l-Yevm, 1991.
- Şa'râvî, Muhammed Mütevellî. *Mu'cizetü'l-Kur'an*. 2 cilt. Mısır: el-Kitâbü'l-Alemî, 1993.
- Şa'râvî, Muhammed Mütevellî. *Tefsîru cüz'i 'amme*, Mısır: Dâru'r-Râye, 1429/2008.
- Şa'râvî, Muhammed Mütevellî. *Kur'anda Kıyamet Sahneleri Cennet ve Cehennem*, çev. Erkan Bulut. İstanbul: Özgü Yayıncılık, 2011.
- Şa'râvî, Muhammed Mütevellî. *Kur'an Mucizesi*. Çev. M.Sait Şimşek. İstanbul: Kitap Dünyası, 2017.
- Şafîî, Ebu Abdullah Muhammed b. İdris. *el-Müsned*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1400.
- Taberî, Ebu Ca'fer Muhammed b. Cerîr. *Câmiu'l-beyan 'an te'vil-i âyi'l-Kur'an*. Mekke: Daru't-Terbiyyeti ve't-Turâs, ts.

- Tantâvî, Muhammed Seyyid. *Tefsîrû'l-vasît li'l-Kur'ani'l-Kerim*. Kahire: Dâr-u Nahdati Mısır, 1998.
- Teftezânî, Sadettin Mes'ud b. Ömer b. Abdullah, *Şerhu'l-Mekasîd fi İlmi'l-Kelam*.
- Tüfî, Süleyman b. Abdilkaviy b. Abdilkerim, *el-İksîr fi ilmi'l-Tefsîr*, thk. Muhammed Osman. (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2009).
- Tûsî, Ebu Cafer. *et-Tibyân fi tefsîri'l-Kur'an*. thk. Ahmed Habib Kasir el Amulî. Beyrut: Dâru İhyai't-Turâsi'l-Arabi, ts.
- Tüsterî, Ebu Muhammed Sehl b. Abdullah b. Yunus b. Refî'. *Tefsîrû'l-Tüsterî*. thk. Muhammed Bâsil Uyunü's-Sûd. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1423.
- Useymîn, Ebu Abdullah Muhammed b. Salih, *Tefsîrû'l-Kur'ani'l-Kerim*. yy. Dâru İbni'l-Cevzî, ts.
- Vâhidî, Ebu'l Hasan Ali b. Ahmet b. Muhammed b. Ali, *el-Vasît fi tefsîri'l-Kur'an'i'l-Mecîd*, thk. Adil Ahmet Abdülmevcûd vd. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1415/1993.
- Yahya b. Sellam b. Ebi Sa'lebe et-Teymî bi'l-velâî. *Tefsîru Yahyâ b. Sellam*. thk. Hind Şelbî. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1425/2004.
- Yavuz, Yusuf Şevki. İ'cazû'l-Kur'an, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 09.10.2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/icazul-kuran>
- Yavuz, Yusuf Şevki. İ'cazû'l-Kur'an, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim 02.09.2020. <https://islamansiklopedisi.org.tr/icazul-kuran>
- Yavuz, Yusuf Şevki. Sarfe, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Erişim: 02.05.2021. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sarfe>
- Yazır, Elmalılı Hamdi. *Hak Dini Kuran Dili*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2016.
- Yemenî, Yahya b. Hamza el- Alevî. *et-Tirâz el-mutazammin li esrâri'l-belagati ve ulûmi hakaiki'l-i'caz*. thk. Şirbîni Şeride. Kahire: Daru'l-Hadis, 1431/2010.
- Zeccâc İbrahim b. Serî b. Sehl Ebu İshak, *Meâni'l-Kur'an ve i'râbuh*. thk. Abdülcelil Abduh Şelbî. Beyrut: Âlemü'l-Kütüb, 1408/1988.
- Zemahşerî, Ebu'l Kasım Mahmud b. Amr b. Ahmed Carullah. *el-Keşşâf an hakâiki gavamidi t-tenzil*. Beyrut: Daru'l-Kitabi'l-Arabî, 1431.
- Zemlekânî, Kemalüddin Abdulvahid b. Abdilkerim. *el-Burhânü'l-kâşif ani'l-i'câzi'l-Kur'an*, thk. Dr. Hatice el-Hadîsî ve Dr. Ahmet Matlub, Bağdat: Matba'atü'l-Ânî, 1393/1974.
- Zerkeşî, Ebu Abdullah Bedrüddin Muhammed b. Abdullah b. Bahadır. *el-Burhân fi ulûmi'l-Kur'an*, thk. Muhammed Ebu'l-Fazl İbrahim. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 1376/1957.
- Zeyd b. Ali, Ebu'l Hasan b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib. *Garîbü'l-Kur'an*, thk. Muhammed Yusufüddin. Haydarabad: 1422/2001.
- Zeynüddin Ebu Abdullah Muhammed b. Ebi Bekr b. Abdulkadir el-Hanefî er-Râzî, *Muhtârü's-sihâh*, thk. Yusuf eş-Şeyh Muhammed. Beyrut: Mektebetü'l-Asriyye/ed-Dâru'n-Nemûzeciyye, 1420/1999.